

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА
УКРАЇНИ
БЛЮЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА ЛІНГВІСТИКИ

кафедра публічно-правових дисциплін

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

з дисципліни «Кримінально-виконавче право України»

для студентів очної та заочної форми навчання.

факультету права та лінгвістики

денної форми навчання
спеціальності – 6.030401
галузь знань – 0304
напрямок підготовки – «Правознавство»

(за кредитно-модульною системою організації навчального процесу)
освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр

УДК: 343

Рекомендовано

Вченою радою факультету права та лінгвістики

Протокол № 1 від 29.08.2015 р.

Укладач: Щериця С.І. к.ю.н., доцент кафедри публічно-правових дисциплін

Кримінально-виконавче право: Методичні рекомендації з курсу «Кримінально-виконавче право України» / Щериця С.І. /, 24 с.

Методичні вказівки призначені для закріплення студентами теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни «Кримінально-виконавче право» і розраховані на студентів факультету права та лінгвістики очної та заочної форми навчання.

Рецензент: зав. кафедри публічно-правових дисциплін, к.ю.н., доцент,
Сокиринська О.А.

© БНАУ, 2015 рік

© Щериця С.І. 2015 рік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні вказівки з курсу «Кримінально-виконавче право України складені відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму «6.030401 Правознавство».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система правовідносин, що виникають у зв'язку виконанням та відбуванням кримінальних покарань.

Міждисциплінарні зв'язки: кримінально-виконавче право вивчається після вивчення таких навчальних дисциплін, як Конституційне право, Адміністративне право, і одночасно вивчається разом із Кримінальним правом, так, як це пов'язано з видом та мірою покарання засуджених.

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Кримінально-виконавче право» є сприяння формуванню у студентів уміння орієнтуватися в системі джерел кримінально-виконавчого права, аналізувати і узагальнювати вивчений матеріал, правильно застосовувати норми кримінально-виконавчого законодавства в практичній діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Кримінально-виконавче право» є курсу є правове навчання і виховання студентської молоді; формування в особистості поваги до людини, свого народу, держави, де має діяти принцип верховенства права, коли права і свободи людини дотримуються всіма державними установами і ніким не можуть бути скасовані, а також формування професійної свідомості і поведінки, правової культури.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: що являється кримінально-виконавчим правом, його предмет, та джерела; що є органами, а що є установами виконання покарань; права та обов'язки засуджених; види кримінальних покарань; особливості відбування покарання жінками та неповнолітніми; звільнення від покарання

вміти: розуміти закономірності, характер і тенденції розвитку кримінально-виконавчого права; реалізовувати основні положення кримінально-виконавчого законодавства; тлумачити кримінально-виконавче законодавство; реалізовувати навички практичної роботи з нормативним матеріалом, аналізу конкретних випадків з практики застосування кримінального законодавства і змодельованих ситуацій.

Головне завдання вивчення курсу – це сприяння формуванню у студентів уміння орієнтуватися в системі джерел кримінально-виконавчого права, аналізувати і узагальнювати вивчений матеріал, правильно застосовувати норми кримінально-виконавчого законодавства в практичній діяльності. Також завданням вивчення курсу є правове навчання і виховання студентської молоді; формування в особистості поваги до людини, свого народу, держави, де має діяти принцип верховенства права, коли права і свободи людини дотримуються всіма державними установами і ніким не можуть бути скасовані, а також формування професійної свідомості і поведінки, правової культури.

ПРИНЦИПИ І ВИДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Контроль знань є складовою багатогранного навчального процесу в БНАУ і являє собою організацію зворотного зв'язку як засобу управління навчально-виховним процесом. Показники контролю знань студентів є основою для судження про результати навчання та для вирішення таких питань, як ступінь опанування навчальною програмою, переведення на наступний курс, призначення стипендії, випуск з вузу і видача диплома. Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремо взятого студента, академічної групи, курсу, факультету в цілому, а також робота викладацького складу.

За умови правильної організації контроль знань слугує і навчальним, виховним, організаційним, розвиваючим, методичним та іншим цілям.

Контроль знань будується на таких основних принципах:

- перевірка й оцінка знань студентів повинні відображати рівень засвоєння знань та стимулювати студентів до досягнення нових успіхів;
- перевірка і оцінювання знань повинні проводитися систематично, планово, у нерозривному зв'язку з усім процесом навчання;
- послідовно з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики;
- перевірка та оцінювання знань здійснюються з урахуванням індивідуальних особливостей і особистих успіхів кожного окремого студента;
- диференціація оцінок повинна здійснюватися за об'єктивними заздалегідь визначеними критеріями;
- оцінка знань студента повинна відповідати істинній якості й кількості засвоєних знань, вмінь і навичок.

Контроль знань з дисципліни закінчується заліком та складається з двох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань студентів;
- 2) підсумковий контроль знань студентів.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ
за результатами вивчення дисципліни

№ п/п	Об'єкти контролю	Кількість балів	Результат
1	Оцінка поточної роботи в семестрі, у т. ч. :	Від 0 до 100 балів, у т.ч.:	<i>Проходження підсумкового контролю знань з дисципліни та одержання заліку - студентами, що протягом семестру отримали понад 70 балів</i>
1.1	Активність на семінарських заняттях (відповіді на 75% семінарських занять)	до 20 балів	
1.2	Виконання завдань для самостійного опрацювання	до 20 балів	
1.3	Виконання модульних завдань	до 25 балів	
1.4	Систематичність роботи на семінарських заняттях (відсутність пропусків лекцій та семінарських занять)	до 10 балів	

ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Поточний контроль знань студента є невід'ємною частиною всього навчального процесу і засобом виявлення ступеня засвоєння студентом програмного матеріалу. Поточний контроль роботи студента протягом семестру повинен:

- допомагати студентові в організації його роботи;
- привчати студента до систематичного опрацювання матеріалу і підготовки до сприйняття наступних тем з програми дисципліни;
- виявити ступінь відповідальності студента та його ставлення до роботи, причини, що перешкоджають виконувати навчальну програму;
- стимулювати активність та інтерес студента у вивченні дисципліни;
- виявити обсяг, рівень і якість сприйняття студентом матеріалу, який вивчається;
- визначити недоліки й прогалини у знаннях та шляхи їх усунення;
- виявити рівень опанування навичками самостійної роботи.

Оцінювання поточної роботи студента протягом семестру проводиться за трьома основними напрямками (об'єктами контролю):

- 1) систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
- 2) виконання завдань для самостійного опрацювання;
- 3) виконання модульних завдань.

Оцінювання поточної роботи студента здійснюється в межах 100 балів.

Результати оцінювання поточної роботи студента в семестрі є підставою для допуску його до складання заліку.

Для студентів заочної форми навчання об'єктом поточного контролю є виконання модульних завдань.

ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Матеріали для модульного контролю знань включають два модулі (блоки).

Кожне модульне завдання може включати кілька (не більше 3) програмних питань, одне практичне завдання та блок тестів (не більше 20)

Кожне модульне завдання оцінюється в 25, 20, 15, 10, 5 або 0 балів відповідно до наведених нижче критеріїв.

Для студентів заочної форми навчання: перший і другий модулі включають по 4 завдання, які оцінюються за загальними правилами (максимальна оцінка за кожен модуль для студентів заочної форми навчання – 40 балів

Вид	Кількість	Критерії оцінки відповіді
Теоретичні питання	10-5 балів (зараховано)	Студент вільно орієнтується в програмі навчальної дисципліни, знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, знання та вірне розуміння змісту правових норм їх характерних рис то
	0 балів (не зараховано)	Студент не відповів на поставлені запитання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента або їх
Практичні завдання	10-5 балів (зараховано)	Студент правильно вирішив ситуацію на основі діючого законодавства, вірно обґрунтував рішення з посиланням на конкретні норми законодавчих актів.
	0 балів (не зараховано)	Студент не вирішив ситуації, або вирішив її невірно, чи неправильно обґрунтовує своє рішення.
Тестові завдання	5 балів (зараховано)	Студент вирішив більшість тестових завдань абсолютно правильно і повно
	0 балів (не зараховано)	Студент не вирішив більше половини тестових завдань або вирішив невірно, чи відповідь на них є неповною

Аудиторна робота з дисципліни здійснюється за тематичним планом

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	семінарс	самостій на		лекції	практич ні	самостій на робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Загальні положення кримінально-виконавчого права								

Тема 1. Поняття кримінально-виконавчого права. Предмет і система курсу. Кримінально-виконавче зако-нодавство	6	2	2	2	5,5	0,5	0,5	4,5
Тема 2. Державні органи та установи які виконують кримінальні покарання	6	2	2	2	5,5	0,5	0,5	4,5
Тема 3. Засуджені – суб'єкти кримінально-виконавчого права	6	2	2	2	5,5	0,5	0,5	4,5
Тема 4. Матеріально-побутове та медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі	6	2	2	2	5,5	0,5	0,5	4,5
Разом – зм. модуль 1	24	8	8	8	22	2	2	18
Змістовий модуль 2. Правові умови відбування покарання у виді позбавлення волі								
Тема 5. Виконання покарання у вигляді позбавлення волі. Відбування покарання у вигляді довічного позбавлення волі	6	2	2	2	5,5	0,5	0,5	4,5
Тема 6. Правове регулювання виховного впливу, загальноосвітнього та професійного навчання засуджених в установах виконання покарань	6	2	2	2	5,5	0,5	0,5	4,5
Тема 7. Праця засуджених до позбавлення волі	6	2	2	2	5,5	0,5	0,5	4,5
Тема 8. Контроль і нагляд за виконанням кримінальних покарань. Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених	6	2	2	2	6,5	1,5	0,5	4,5
Разом – зм. модуль 2	24	8	8	8	23	3	2	18
Змістовний модуль 3. Відбування покарання жінками та неповнолітніми. Звільнення від покарання								
Тема 9. Відбування покарання жінками та неповнолітніми.	6	2	2	2	5	0,5	0,5	4

Тема 10. Нагляд за особами звільненими з місць позбавлення волі	6	2	2	2	5	0,5	0,5	4
Тема 11. Порядок виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією від суспільства	6	2	2	2	8,5	2,5	0,5	6
Тема 12. Звільнення від відбування покарання	6	2	-	4	7,5	1,5	0,5	6
Разом – зм. модуль 3	24	8	6	10	27	5	2	20
Усього годин	72	24	22	26	72	10	12	56

ПРОГРАМА КУРСУ "КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО УКРАЇНИ"

Модуль 1. Загальні положення кримінально-виконавчого права

Тема 1. Поняття кримінально-виконавчого права.

Предмет і система курсу. Кримінально-виконавче законодавство

Поняття кримінально-виконавчого права. Предмет кримінально-виконавчого права. Особливості правового регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі виконання кримінальних покарань. Місце кримінально-виконавчого права в системі права. Основні принципи кримінально-виконавчого права. Наука кримінально-виконавчого права та її предмет. Предмет і система курсу кримінально-виконавчого права.

Поняття кримінально-виконавчого законодавства України, його значення та основні риси. Завдання кримінально-виконавчого законодавства, їх співвідношення з метою покарання, передбаченого ст.50 КК України. Система діючого кримінально-виконавчого законодавства України. Види та структура норм кримінально-виконавчого права.

Тема 2. Державні органи та установи, які виконують кримінальні покарання

Поняття і види органів та установ держави, які виконують покарання, їх завдання. Зв'язок системи виправно-трудових установ з вимогами індивідуалізації та диференціації карально-виховного впливу на засуджених, а також роздільного утримання засуджених. Виправно-трудова колонія – основний вид виправно-трудових установ. Види виправно-трудових колоній, їх класифікація за характером виробничої діяльності. Виховно-трудова колонія. Органи, які виконують покарання, не пов'язані із заходами виправно-трудового впливу на засуджених. Управління виправно-трудовами установами та органами держави, які виконують покарання.

Забезпечення законності в діяльності органів і установ, які виконують покарання. Прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань.

Тема 3. Засуджені – суб'єкти кримінально-виконавчого права

Поняття правового положення засуджених. Його зв'язок з видом покарання, яке відбуває засуджений. Законодавче визначення правового положення засуджених.

Загальна характеристика правового положення засуджених до позбавлення волі. Вплив на правове положення засудженого виду ВТУ та режиму відбування покарання.

Особливості реалізації засудженими до позбавлення волі конституційних прав та обов'язків.

Особливості правового положення засуджених до позбавлення волі як суб'єктів цивільних, житлових та сімейних правовідносин. Специфічні права та обов'язки засуджених до позбавлення волі, зумовлені режимними вимогами ВТУ. Кримінальна та матеріальна відповідальність засуджених до позбавлення волі. Вимоги до персоналу ВТУ.

Тема 4. Матеріально-побутове та медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі

Правове регулювання матеріально-побутового та медико-санітарного забезпечення засуджених до позбавлення волі. Норми матеріально-побутового та медико-санітарного забезпечення засуджених до позбавлення волі. Вимоги до приміщень камерного типу. Забезпечення засуджених у лікувально-профілактичних заходах, правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань. Норми харчування засуджених. Надання засудженим медичної допомоги. Медичні огляди, госпіталізація. Примусове лікування. Порушення порядку примусового лікування.

Модуль 2. Правові умови відбування покарання у виді позбавлення волі

Тема 5. Виконання покарання у вигляді позбавлення волі.

Відбування покарання у вигляді довічного позбавлення волі

Поняття і види органів та установ держави, які виконують покарання, їх завдання. Зв'язок системи виправно-трудова установ з вимогами індивідуалізації та диференціації карально-виховного впливу на засуджених, а також роздільного утримання засуджених. Теоретико-правові засади покарання у вигляді довічного позбавлення волі. Міжнародні документи, що визначають правові основи довічного позбавлення волі. Правові основи виконання покарання у вигляді довічного позбавлення волі. Права та обов'язки осіб, засуджених до позбавлення волі.

Тема 6. Правове регулювання виховного впливу, загальноосвітнього та професійного навчання засуджених в установах виконання покарань

Поняття соціально-виховної роботи із засудженими. Виховні заходи у місцях позбавлення волі. Методи та форми соціально-виховної роботи. Самодіяльні організації засуджених. Сприяння релігійним потребам засуджених.

Спрямованість загальноосвітніх програм засуджених. Види професійного навчання засуджених. Правова регламентація професійного навчання у місцях позбавлення волі. Умови для самоосвіти засуджених.

Тема 7. Праця засуджених до позбавлення волі

Суспільно-корисна праця як основа виправлення засуджених. Соціальна, правова і педагогічна природа праці засуджених. Принципи та форми організації праці. Умови праці засуджених, робочий час і час відпочинку. Оплата праці засуджених. Утримання із заробітку засуджених, порядок їх здійснення. Дотримання правил охорони праці і техніки безпеки. Залучення осіб, позбавлених волі, до роботи без оплати їх праці. Пенсійне забезпечення засуджених.

Тема 8. Контроль і нагляд за виконанням кримінальних покарань. Участь громадськості у виправленні та ре соціалізації засуджених

Поняття контролю та нагляду за діяльністю органів та установ виконання покарань. Міжнародний контроль. Повноваження міжнародних організацій із здійснення контролю за діяльністю органів і установ виконання покарання. Державний контроль. Органи державного контролю у сфері виконання покарань. Парламентський контроль. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Прокурорський нагляд. Предмет прокурорського нагляду. Завдання прокуратури обласного рівня о нагляду за дотриманням законів у сфері виконання покарань. Судовий та відомчий контроль. Правове регулювання судового контролю у сфері виконання покарань. Громадський контроль. Правові підстави громадського контролю. Спостережні комісії, завдання та функції.

Модуль 3. Відбування покарання жінками та неповнолітніми. Звільнення від покарання

Тема 9. Відбування покарання жінками та неповнолітніми

Кримінологічна характеристика засуджених жінок. Особливості праці засуджених жінок. Особисті права засуджених жінок. Особливості режиму відбування покарання засудженими жінками. Особливості звільнення від покарання засуджених жінок. Кримінологічна характеристика. Мета виправлення і ресоціалізації неповнолітніх засуджених. Виховна робота у колоніях для неповнолітніх. Режим відбування покарання у колоніях для неповнолітніх. Праця неповнолітніх засуджених. Здобуття освіти неповнолітніми у виховних колоніях.

Тема 10. Нагляд за особами, звільненими від відбування покарання

Правові підстави для встановлення адміністративного нагляду. Роль органів внутрішніх справ у виконанні адміністративного нагляду за особами звільненими з місць позбавлення волі. Категорії осіб, відносно яких встановлюється адміністративний нагляд. Обов'язки осіб, відносно яких

встановлено адміністративний нагляд. Обмеження, які встановлюються для піднаглядних. Порядок продовження та припинення адміністративного нагляду.

Правові підстави для звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання. Ознаки ухилення особи від виконання покладених на неї судом обов'язків. Припинення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання.

Тема 11. Порядок виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією від суспільства

Кримінально-правові умови призначення штрафу як виду покарання. Роль державної виконавчої служби у виконанні штрафу. Штраф як основна міра покарання. Штраф як додаткова міра покарання. Стягнення майна засудженого. Реалізація майна засудженого. Кримінально-правові аспекти позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Законодавство України про обмеження та позбавлення права займати певні посади. Контроль за виконанням вказаних вище покарань.

Громадські роботи (підстави, строки виконання, контроль). Засоби впливу на осіб, які ухиляються від виконання громадських робіт. Види ухилень від громадських робіт.

Підстави виконання виправних робіт. Органи, які здійснюють контроль та облік покарання у вигляді виправних робіт. Права, обов'язки. Обмеження щодо осіб, які відбувають покарання у вигляді виправних робіт.

Конфіскація майна — підстави для виконання. Роль державного виконавця у разі конфіскації майна.

Обмеження волі як вид кримінального покарання. Особи, до яких не застосовується обмеження волі. Підстави зняття з обліку осіб, які засуджені до обмеження волі. Права, обов'язки та обмеження, що існують відносно осіб, які засуджені до обмеження волі. Види заохочень та стягнень відносно осіб, які засуджені до обмеження волі.

Тема 12. Звільнення від відбування покарань

Підстави звільнення від відбування покарання. Звільнення від відбування покарання осіб, які захворіли на тяжку хворобу.

Порядок і умови представлення засуджених до умовно-дострокового звільнення від покарання та заміни не відбутої частини строку більш м'яким покаранням.

Звільнення за амністією та помилуванням.

Порядок звільнення від відбування покарання у вигляді позбавлення волі. Час звільнення. Документи, які оформляються на звільнюваного. Надання матеріальної допомоги.

Загальна характеристика процесу соціальної адаптації звільнених від відбування покарання.

Нагляд за особами, умовно-достроково звільненими від покарання.

ПЛАН
СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ З КУРСУ
"КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО УКРАЇНИ"

Тема 1. Поняття кримінально-виконавчого права. Предмет і система курсу.
Кримінально-виконавче законодавство

1. Кримінально-виконавча політика — поняття та принципи.
2. Кримінально-виконавче право — галузь права. Наука кримінально-виконавчого права.
3. Норми та джерела кримінально-виконавчого права.
4. Взаємодія органів виконання покарань з іншими правоохоронними органами.

Теми рефератів

1. Реалізація принципів кримінально-виконавчого права України.
2. Історія розвитку кримінально-виконавчого права.
3. Органи і установи виконання покарань в історії України.
4. Вимоги міжнародних актів про підвищений соціально-правовий захист персоналу органів і установ виконання покарань.
5. Нагляд та контроль за діяльністю органів і установ виконання покарань.

Практичні завдання

Задача № 1. Частина 1 ст. 138 КВК України встановлює, що засуджені у виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами утримання мають право: витратити на місяць для придбання продуктів харчування і предметів першої потреби гроші, зароблені у виправній колонії, в сумі до ста відсотків мінімального розміру заробітної плати; одержувати щомісяця короткострокове і один раз на три місяці тривале побачення; одержувати протягом року сім посилок (передач) і чотири бандеролі. Який характер цієї норми щодо форми вираження у вказівці? Обґрунтуйте свій висновок.

Задача № 2. Частина 1 ст. 118 КВК України встановлює, що засуджені до позбавлення волі повинні працювати в місцях і на роботах, які визначаються адміністрацією колонії. Засуджені залучаються до суспільно корисної праці з урахуванням наявних виробничих потужностей, зважаючи при цьому на стать, вік, працездатність, стан здоров'я і спеціальність. Засуджені залучаються до праці, як правило, на підприємствах, у майстернях колоній, а також на державних або інших форм власності підприємствах за умови забезпечення їх належної охорони та ізоляції. Який характер цієї норми за характером встановлюваного правила поведінки засуджених і адміністрації установ виконання покарань? Обґрунтуйте свій висновок.

Задача № 3. Частина 4 ст. 108 КВК України встановлює, що засудженим, які перевиконують норми виробітку або сумлінно виконують встановлені завдання, може бути додатково дозволено витратити на місяць гроші в сумі тридцяти відсотків мінімального розміру заробітної плати; засудженим, які перевиконують норми виробітку або сумлінно виконують встановлені завдання на важких роботах чи роботах зі шкідливими умовами праці, – п'ятдесяти відсотків мінімального розміру заробітної плати незалежно від відбутого строку покарання. Який характер цієї норми за формою вираження вказівки і характером встановлюваних правил поведінки адміністрації і засуджених? Аргументуйте свій висновок.

Задача № 4. У відповідності з ч. 2 ст. 130 КВК України, засуджені, які стали на шлях виправлення або сумлінною поведінкою і ставленням до праці та навчання довели своє виправлення, можуть бути у встановленому законом порядку представлені до заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, або до умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Дайте аналіз цієї норми з точки зору її виду і структури.

Задача № 5. Борисюк засуджений судом м. Рівне за ч. 2 ст. 185КК України до трьох років позбавлення волі. З урахуванням попереднього взяття під варту початок відбування покарання Борисюком відраховується з 20 червня 2013 року. Вирок вступив у законну силу 25 серпня 2013 року. З якого моменту виникли кримінально-виконавчі правовідносини? Яким є за формою це правовідношення?

Тема 2. Державні органи та установи, які виконують кримінальні покарання

1. Характеристика кримінально-виконавчої системи.
2. Органи виконання покарань та їх система.
3. Установи виконання покарань.
4. Взаємодія органів виконання покарань з іншими установами.
5. Прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань.

Тема 3. Засуджені – суб'єкти кримінально-виконавчого права

1. Правовий статус особи, яка відбуває покарання. Українське законодавство і міжнародно-правові акти з питань дотримання прав засуджених.
2. Закріплення правового статусу осіб, які відбувають покарання, в українському законодавстві.
3. Законні права та обов'язки осіб, засуджених до позбавлення волі.

Тема 4. Виконання покарання у вигляді позбавлення волі. Відбування покарання у вигляді довічного позбавлення волі

1. Загальні засади виконання покарання у вигляді позбавлення волі.
2. Режим у місцях позбавлення волі.
3. Відбування покарання в колоніях різних видів.

4. Участь громадськості у виправленні і ресоціалізації засуджених.
5. Правове регулювання та порядок виконання покарання у вигляді довічного позбавлення волі.

Теми рефератів

1. Соціально-демографічна характеристика особистості засудженого.
2. Засоби забезпечення режиму в установах виконання покарань.
3. Довічне позбавлення волі в окремих державах Америки (США), Європи (Великобританія, Франція, ФРН) і Азії (Японія).
4. Виконання покарання у вигляді довічного позбавлення волі з погляду гуманності і досягнення цілей кримінально-виконавчого законодавства.

Практичні завдання

Задача № 1. Засуджена до 5 років позбавлення волі Дем'яненко після відбування 2^{-х} років визначеного строку покарання допустила порушення режиму: була затримана в жилій зоні під час самовільного пересування з їдальні у гуртожиток сама, про що було складено акт про порушення режиму відбування покарання. Начальник установи, розглянувши матеріали, виніс постанову про відправлення засудженої Дем'яненко за злісне порушення режиму відбування покарання в дисциплінарний ізолятор строком на 15 діб. Чи правильно було накладено дисциплінарне стягнення на засуджену Дем'яненко? Дайте поняття злісного порушення режиму утримання і назвіть, які правові підстави для визнання засудженого злісним порушником режиму? Чи правомірні дії начальника УВГІ, якби він за це порушення застосував дисциплінарне стягнення у вигляді позбавлення права на одержання чергової посылки або передачі?

Задача № 2. Кравчука було засуджено до 5 років позбавлення волі з відбуванням покарання в колонії максимального рівня безпеки. Після відбування 2^{-х} місяців покарання він звернувся зі скаргою до прокурора на те, що адміністрація колонії відмовляє йому в одержанні посилок. Чи має підстави така скарга засудженого?

Задача № 3. Після відбування одного місяця покарання в колонії середнього рівня безпеки засуджена Шевченко звернулася з проханням до адміністрації надати їй одне тривале побачення з чоловіком та дітьми, які вже прибули на короткострокове побачення. Яке рішення може прийняти адміністрація?

Тема 5. Праця засуджених до позбавлення волі

1. Суспільно-корисна праця як основа виправлення засуджених.
2. Соціальна, правова і педагогічна природа праці засуджених.
3. Принципи та форми організації праці.
4. Умови праці засуджених, робочий час і час відпочинку.
5. Оплата праці засуджених. Утримання з заробітку засуджених, порядок їх здійснення.
6. Дотримання правил охорони праці і техніки безпеки.

7. Пенсійне забезпечення засуджених до позбавлення волі.

Практичні завдання

Задача. Засуджений Воронухін Г.А. в березні поточного року не працював у зв'язку з хворобою. В квітні він звернувся до продавця магазину з проханням відпустити йому продукти харчування та предмети першої необхідності, але одержав відмову. Бухгалтер-операціоніст пояснив, що незважаючи на те, що на його розрахунковому рахунку є гроші, зароблені в ВТУ, він не має права на придбання продуктів харчування та предметів першої необхідності, оскільки в березні не працював.

Воронухін звернувся до начальника виправно-трудової колонії зі скаргою на дію продавця та бухгалтера.

Чи обгрунтована скарга засудженого Воронухіна?

Який встановлено порядок придбання засудженими продуктів харчування та предметів першої необхідності?

Тема 6. Відбування покарання у вигляді позбавлення волі засудженими жінками і неповнолітніми

1. Організаційно-правові засади та порядок відбування покарання у вигляді позбавлення волі засудженими жінками.

2. Організаційно-правові засади та порядок відбування покарання у вигляді позбавлення волі неповнолітніми.

Практичні завдання

Задача № 1. Засудженому Ларіну, який відбуває покарання у виховно-трудої колонії, 1 лютого поточного року виповнилося 18 років. Ларіну залишилося відбувати покарання 7 місяців. За місцем відбування покарання він характеризується позитивно. Чи можливе подальше перебування Ларіна у виховній колонії для неповнолітніх?

Задача № 2. Засудженій Коптюк, яка має дитину віком 2 роки, за позитивну поведінку у виховно-трудої колонії було дозволено проживати за межами колонії. Начальник загону неодноразово робила зауваження, щоб засуджена Коптюк, знаходячись за межами колонії, не одягала цивільного одягу, а носила спеціальний одяг. Коптюк на ці зауваження не звертала уваги. Начальник загону подала рапорт начальнику колонії, в якому клопотала про позбавлення права Коптюк проживати за межами колонії. Як повинна бути вирішена справа?

Тема 7. Порядок виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією від суспільства

1. Порядок і умови виконання покарань у вигляді штрафу.

2. Порядок і умови виконання покарань про позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину, кваліфікаційного класу.

3. Порядок і умови виконання покарань про позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

4. Порядок і умови виконання покарань у вигляді виправних робіт, громадських робіт та обмеження волі.

5. Порядок конфіскації майна засудженого.

Теми рефератів

1. Виправний центр як установа, що виконує обмеження волі, його задачі, функції, нормативна основа діяльності.
2. Арештний дім як установа, що виконує покарання у вигляді арешту.
3. Особливості виконання майнових покарань за законодавством України.
4. Особливості звільнення від відбування покарання засуджених до покарань без позбавлення волі.
5. Правове регулювання виконання покарань засудженими військовослужбовцями.

Практичні завдання

Задача № 1. Засуджений за реалізацію недоброякісної продукції (ст. 227 КК України) до штрафу у розмірі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів Карташов І.О. звернувся до прокурора із проханням відстрочити йому сплату штрафу у зв'язку з відсутністю коштів. На який орган покладається виконання цього покарання? Обґрунтуйте порядок виконання покарання у вигляді штрафу та наслідки його несплати.

Задача № 2. Судом Солом'янського району м. Київ Коломийцева П.К. (1989 року народження) 15.03.2005 р. було засуджено за ч. 1 ст. 126 КК України до громадських робіт на строк до двохсот годин. 25.03.2005 р. він отримав чергову відпустку за основним місцем роботи на 24 дні і виїхав за межі міста. У травні до громадських робіт не приступав. Хто і яке рішення повинен прийняти щодо контролю за виконанням цього покарання?

Задача № 3. Даниленко, лікар за фахом, засуджений до 3^{-х} років позбавлення волі із позбавленням права займатися медичною діяльністю на три роки. З якого моменту обчислюватиметься строк додаткового покарання? Чи може Даниленко в колонії працювати лікарем?

Задача № 4. Светлов вчинив автотранспортний злочин, за який йому було призначено позбавлення волі на 1 рік і позбавлення права управління транспортним засобом строком на 3 роки. Відбувши строк позбавлення волі, він закінчив автошколу і, склавши іспит, отримав права. Чи правомірно поступив Светлов?

Задача № 5. Філімонов і Стрельников у заборонений для полювання час застрелили трьох кабанів і двох вовків, заподіявши мисливському господарству значну шкоду. Під час слідства з'ясувалося, що вони полювали без відповідного дозволу, хоча мисливські квитки у них є. Суд призначив їм покарання у вигляді позбавлення волі на 1 рік. Чи може суд призначити їм як додаткове покарання позбавлення права на полювання на 4 роки?

Тема 8. Звільнення від відбування покарання

1. Підстави звільнення від відбування покарання.
2. Звільнення у зв'язку з відбуттям строку покарання, призначеного вироком суду, а також відповідно до акту амністії чи помилування.
3. Звільнення у зв'язку зі скасуванням вироку і закриттям кримінальної справи, а також із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.

4. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання та звільнення на підставі хвороби.
5. Порядок звільнення з місця відбування покарання у вигляді позбавлення волі. Документи, які оформляються на звільнюваного.

Теми рефератів

1. Правова природа адміністративного нагляду.
2. Роль соціальної адаптації у попередженні рецидиву.

Практичні завдання

Задача № 1. Сич був засуджений на 2,5 роки позбавлення волі. Строк відбування покарання починався 31 грудня 2013 р. Коли він закінчиться? Який порядок звільнення засуджених у зв'язку з відбуттям строку покарання?

Задача № 2. Засуджений Таран, строк покарання якого закінчується через 3 місяці, звернувся до адміністрації з проханням дозволити йому відростити волосся на голові, оскільки він бажає приїхати додому у тому вигляді, в якому його запам'ятали рідні та друзі. Що має відповісти адміністрація установи?

Задача № 3. На час звільнення з виховної колонії ніхто з родичів 15-річного Жолоба не приїхав до колонії зустріти його. Батьки Жолоба проживають в іншому місті, розташованому за 600 км від колонії. Як у такому випадку повинна діяти адміністрація колонії?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України (прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.). — К., 1996.
2. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р.
3. Кримінальний кодекс України. — К.: Істина, 2001.
4. Закон України “Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі” від 1 грудня 1994 р. // ВВР України. — 1994. — № 52. — Ст. 455.
5. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з утворенням Державного департаменту України з питань виконання покарань” від 11 грудня 1998 р. // ВВР України. — 1999. — № 4. — Ст. 35.
6. Закон України “Про державну виконавчу службу” від 24 березня 1998 р. // ВВР України. — 1998. — № 36–37. — Ст. 243.
7. Закон України “Про зайнятість населення” від 1 березня 1991 р. // ВВР України — 1991. — № 14. — Ст. 170.
8. Закон України “Про застосування амністії в Україні” від 1 жовтня 1998 р. // ВВР України. — 1996. — № 48. — Ст. 263.
9. Закон України “Про міліцію” від 20 грудня 1990 р. // ВВР України. — 1991. — № 4. — Ст. 20.
10. Закон України “Про попереднє ув'язнення” від 30 червня 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 35. — Ст. 360.
11. Закон України “Про прокуратуру” від 5 листопада 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 53. — Ст. 793.
12. Положення про Державний департамент України з питань виконання покарань від 10 червня 2009 р. № 587
13. Про виведення Державного департаменту України з питань виконання покарань з підпорядкування Міністерству внутрішніх справ України: Указ Президента України від 12 березня 1999 р. № 248/99 // Офіц. вісн. України. — 1999. — № 11.
14. Положення про Державний департамент України з питань виконання покарань: Затв. Указом Президента України від 31 липня 1998 р. № 827/98 // Уряд. кур'єр — 1998. — № 154–155. — 13 серп.
15. Положення про порядок здійснення помилування осіб, засуджених судами України: затв. Указом Президента України від 31 грудня 1991 р. № 22 // ВВР України. — 1992. — № 21. — Ст. 293.
16. Про затвердження граничної чисельності працівників центрального апарату Державного департаменту з питань виконання покарань: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. № 286 // Офіц. вісн. України. — 1999. — № 9.

Додаткова

17. Кримінально-виконавче право України. Загальна та Особлива частини: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 2002.

18. Семаков Г. С., Гель А. П. Кримінально-виконавче право України. — К.: МАУП, 2000.

19. Семаков Г. С., Гель А. П. Збірник законодавчих та нормативно-правових актів з кримінально-виконавчого права України. — К.: МАУП, 2010.

20. Трубников В. М. Уголовно-исполнительное право Украины. Общая часть: Учеб. пособие. — Харьков: Рубикон, 1998.

21. Уголовно-исполнительное законодательство Украины: Сб. нормат. актов / Сост. В. М. Трубников. — Харьков: Рубикон, 1998.

Інформаційні ресурси

<http://www.nbu.gov.ua> – бібліотека ім. В.І. Вернадського

<http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України

<http://www.president.gov.ua> – Президент України

<http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України

<http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України

<http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд України

<http://www.scourt.intprof.com> – Судова палата у кримінальних справах

<http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України

<http://www.kvs.gov.ua> – Державна пенітенціарна служба України

<http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень

http://www.coe.int/t/r/human_rights_court – Європейський Суд з прав людини

<http://www.yuricom.com> – Видавництво юридичної літератури

<http://legal.com.ua> – Інформаційно-пошукова система по законодавству

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ З КУРСУ
«КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО УКРАЇНИ»**

1. Кримінально-виконавче законодавство України та його завдання.
2. Поняття кримінально-виконавчої політики, її основні принципи.
3. Поняття кримінально-виконавчого права, його основні принципи.
4. Мета і завдання кримінально-виконавчого законодавства України.
5. Поняття і зміст норм кримінально-виконавчого права.
6. Джерела кримінально-виконавчого права.
7. Виправно-трудова правовідносина, їх особливості.
8. Характеристика соціально-економічних, політичних та особистих прав і обов'язків засуджених.
9. Види органів і установ виконання покарань.
10. Державна виконавча служба.
11. Кримінально-виконавча інспекція.
12. Військові частини, гауптвахти.
13. Арештні дома.
14. Виправні центри.
15. Дисциплінарний батальйон.
16. Виправні колонії.
17. Виховні колонії.
18. Застосування до засуджених заходів медичного характеру.
19. Прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань.
20. Відомчий контроль.
21. Відвідування установ з виконання покарань.
22. Участь громадськості у виправленні і ресоціалізації засуджених.
23. Громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань.
24. Виконання покарання у вигляді штрафу.
25. Виконання покарання у вигляді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
26. Виконання покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
27. Виконання покарання у вигляді громадських робіт.
28. Виконання покарання у вигляді виправних робіт.
29. Виконання покарання у вигляді службових обмежень для військово-службовців.
30. Виконання покарання у вигляді конфіскації майна.
31. Виконання покарання у вигляді арешту.
32. Виконання покарання у вигляді обмеження волі.
33. Порядок і умови відбування покарання у вигляді обмеження волі.
34. Умови праці засуджених до обмеження волі.
35. Медичне обслуговування засуджених до обмеження волі.
36. Матеріально-побутове забезпечення засуджених до обмеження волі.
37. Соціально-виховна робота із засудженими до обмеження волі.

38. Заходи заохочення, що застосовуються до осіб, засуджених до обмеження волі.

39. Заходи стягнення, що застосовуються до осіб, засуджених до обмеження волі.

40. Порядок застосування заходів заохочення і стягнення до осіб, засуджених до обмеження волі.

41. Порядок виконання покарання у вигляді утримування в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.

42. Режим у дисциплінарному батальйоні.

43. Праця засуджених військовослужбовців.

44. Військове навчання засуджених військовослужбовців.

45. Соціально-виховна робота із засудженими військовослужбовцями.

46. Ради громадськості засуджених військовослужбовців.

47. Заходи заохочення і стягнення, що застосовуються до засуджених військовослужбовців.

48. Матеріально-побутове та медичне забезпечення засуджених військовослужбовців.

49. Визначення засудженому до позбавлення волі виду колонії та направлення засуджених до позбавлення волі для відбування покарання.

50. Переміщення засуджених до позбавлення волі.

51. Залишення у слідчому ізоляторі чи направлення до виправної колонії максимального рівня безпеки засуджених до позбавлення волі для роботи з господарського обслуговування.

52. Порядок прийняття засуджених до позбавлення волі у виправні та виховні колонії.

53. Роздільне тримання засуджених до позбавлення волі у виправних і виховних колоніях.

54. Відбування засудженими всього строку покарання в одній виправній чи виховній колонії.

55. Структурні дільниці виправних і виховних колоній.

56. Тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці карантину, діагностики і розподілу.

57. Тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці ресоціалізації.

58. Тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці посиленого контролю.

59. Тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці соціальної адаптації.

60. Тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці соціальної реабілітації.

61. Зміна умов утримування засуджених до позбавлення волі.

62. Переведення засуджених до позбавлення волі.

63. Режим у колоніях та його основні вимоги.

64. Технічні засоби нагляду і контролю.

65. Оперативно-розшукова діяльність у колоніях.

66. Режим особливих умов у колоніях.

67. Підстави для застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і зброї.

68. Права і обов'язки засуджених до позбавлення волі.

69. Придбання засудженими до позбавлення волі продуктів харчування, предметів першої необхідності, літератури та письмового приладдя.

70. Побачення засуджених до позбавлення волі з родичами, адвокатами та іншими особами. Телефонні розмови.

71. Короткочасні виїзди за межі виправних і виховних колоній.

72. Одержання засудженими до позбавлення волі посилок (передач) і бандеролей.

73. Листування засуджених до позбавлення волі.

74. Одержання і відправлення засудженими до позбавлення волі грошових переказів.

75. Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.

76. Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.

77. Виконання примусового лікування.

78. Залучення засуджених до позбавлення волі до суспільно корисної праці.

79. Умови праці засуджених до позбавлення волі.

80. Оплата праці засуджених до позбавлення волі.

81. Відрахування із заробітку або іншого доходу засуджених до позбавлення волі.

82. Пенсійне забезпечення засуджених до позбавлення волі.

83. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.

84. Основні напрями, форми і методи соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.

85. Організація загальноосвітнього і професійно-технічного навчання засуджених до позбавлення волі.

86. Самодіяльні організації засуджених до позбавлення волі.

87. Богослужіння і релігійні обряди в колоніях.

88. Вільний час засуджених до позбавлення волі.

89. Заходи заохочення і стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі.

90. Порядок застосування заходів заохочення і стягнення до осіб, позбавлених волі.

91. Злісний порушник установленого порядку відбування покарання.

92. Порядок застосування заходів стягнення до осіб, позбавлених волі.

93. Посадові особи, які застосовують заходи заохочення і стягнення, обсяг їх повноважень.

94. Підстави і розмір матеріальної відповідальності засуджених до позбавлення волі.

95. Порядок стягнення матеріальних збитків, заподіяних засудженими до позбавлення волі.

96. Виправні колонії мінімального рівня безпеки.

97. Виправні колонії середнього рівня безпеки.

98. Виправні колонії максимального рівня безпеки.

99. Відбування покарання засудженими вагітними жінками, матерями-годувальницями і жінками, які мають дітей віком до трьох років.

100. Проживання жінок, засуджених до позбавлення волі, за межами виправної колонії.

101. Особливості відбування покарання у виправних колоніях.

102. Заходи заохочення і стягнення, що застосовуються до засуджених неповнолітніх.

103. Посадові особи, які застосовують заходи заохочення і стягнення до засуджених неповнолітніх, обсяг їх повноважень.

104. Переведення засуджених із виховної колонії до виправної.

105. Залишення у виховних колоніях засуджених, які досягли вісімнадцятирічного віку.

106. Участь громадськості у виправленні і ресоціалізації засуджених неповнолітніх.

107. Порядок і умови виконання та відбування покарання у вигляді довічного позбавлення волі.

108. Підстави для звільнення від відбування покарання.

109. Припинення відбування покарання і порядок звільнення.

110. Порядок дострокового звільнення від відбування покарання.

111. Правовий статус осіб, які відбули покарання.

112. Допомога особам, які звільнені від відбування покарання.

113. Нагляд за особами, звільненими від відбування покарання.

114. Громадський контроль за особами, умовно-достроково звільненими від відбування покарання.

115. Порядок здійснення громадського контролю за особами, умовно-достроково звільненими від відбування покарання.

116. Заходи громадського впливу стосовно осіб, умовно-достроково звільнених від відбування покарання.

117. Органи, що здійснюють контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

118. Порядок здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

119. Обчислення іспитового строку.

120. Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

